

Minister Padar:
Et Eesti
põllumajandustootjad
ei pankrotistuks!
- lk 5

Minister Ossinovski:
Õpetajate palgatõus
on kindlasti minu
prioriteet! - lk 4

Sotsiaaldemokraat

800-eurone alampalk tagab toimetuleku kõigile!

Sotsiaaldemokraatide esimees Sven Mikser käib välja idee: „Praeguse Eesti üks suurimaks probleemiks – võib suisa öelda, et häbipliks – on palgavaesus. Inimene käib küll täiskohaga tööl ja saab selle eest palka, kuid see ei taga siiski tema perele toimetulekut. Just liiga madal palk on see, mis sunnib igal aastal sadu ja sadu inimesi välismaale tööd ja leiba otsima.

Ükski tööl käiv inimene ei tohiks olla olukorras, kus ta peab pere toimetulekuks küsima valla- või linnavalitsuselt sotsiaaltoetust. Mina olen veendunud, et Eestis on võimalik saavutada kokkulepe, et tõsta alampalka senisest tunduvalt kiiremini.“

Sotsiaaldemokraadid pakuvad välja läheduse palgataseme tõstmiseks viisil, mis elavdab ka Eesti majandust. Selleks on vaja järgneva viie aasta jooksul tõsta igal aastal 20% kaupa alampalka, et 2019. aastaks jõuaksime 800-eurose miinimumpalgani. ●

Meie ettepanek:

355 eurot

2014. aasta miinimumpalk

390 eurot

2015. aasta miinimumpalk

470 eurot

2016. aasta miinimumpalk

560 eurot

2017. aasta miinimumpalk

670 eurot

2018. aasta miinimumpalk

800 eurot

2019. aasta miinimumpalk

Sotside alampalka tõstmise ettepaneku
toel tõuseb keskmine palk terves Eestis.

Eesti palgageograafia täna.

Juhtkiri

Marju Lauristin

Euroopa Parlamendi saadik
Eesti Sotsiaaldemokraatliku Partei esimees 1990-1994

Sotsiaaldemokraatlik alternatiiv – solidaarne Euroopa

Vana Euroopa võimukandjatel on praegu põhjust olla murelik. Poliitika, mille ülimalks põhimõtteks on raha, ei kindlusta enam kindlat tulevikkku noortele ega taga võimekust vastu seista uutele julgeolekuohtudele. Vajadus uue, inimesekesksema poliitika järele ning kultuuride la-pitekina kirevat Euroopat ühendavate väärtuste järgi kasvab.

Paraku on mitmetes Euroopa Liidu riikides inimeste kasvavat hirmu tuleviku ees ära kasutamas need poliitilised jõud, kes ehitavad oma populaarsust üles sallimatusel ja eurovaenulikkusele. Selles olukorras on ainus positiivne, mitte lammutav alternatiiv sotsiaaldemokraatlik poliitika, mis rõhutab avatust muutustele, solidaarsust inimeste vahel ja kõigi demokraatlike jõudude põhi-mõttekindlat koostööd.

Euroopa sotsiaaldemokraatide jaoks on praegu kolm suurt väljakutset. Esiteks tuleb välja pakkuda ja ellu viia uus Euroopa sotsiaalse ja majandusliku arengu selline mudel, mis suudaks senisest paremini rakendada inimeste kasvanud teadmisi ja uute tehnoloogiate võimalusi, et kõigile eurooplastele, nii noortele kui ka vanadele, inimväärne elukvaliteet tagada.

Teiseks tuleb saavutada demokraatlikest ühiseväärtustest, mitte lokaalsest omakasust lähtuv sisuline ühispoliitika, et vastu seista Euroopat väljastpoolt survestavatele ohtudele, olgu selleks sõja-kus Lähis-Idas või diktaatorliku Venemaa kasvav agressiivsus.

Ja kolmandaks – Euroopa peab suutma enese ja oma partnerite jaoks uuesti määratleda oma rolli, ohtusid ja võimalusi globaliseerivas maailmas, mille arengumootorid järjest rohkem liiguvad teiste mandritele.

Just nende probleemide lahendamise kallale on sotsiaaldemokraadid Euroopa Parlamendis tegusalt asunud. Sotsiaaldemokraatliku Euroopa visioon sisaldab lahendusi meie muredele, mis on seotud noorte väljarände, madalalt tasustatud töö, meeste ja naiste Euroopa Liidu suurima ebavõrdsusega ning kasvava Vene sõjakusega.

24 aastat tagasi avanesid Eesti noorele sotsiaaldemokraatiale otsekohe pärast partei astumist rahvusvahelise koostöö vāra-vad. Tänu Rootsi vennaspartei toetusele ja eriti Rootsis oma tegevust jārkanud Eesti sotsiaaldemokraatide liidri Johannes Mihkelsoni aktiivsele panusele, sai meie erakonnast ülemaailmse sotsialistliku internatsionaali täisliige veel enne, kui Eesti sai iseseisvaks.

Siis olime me Põhjamaade sotsiaaldemokraatide õpimuline väikevend. Praeguseks on Eesti Sotsiaaldemokraatlikust Erakonnast saanud Euroopa sotsiaaldemokraatliku vennaskonna mõjukas liige. Eesti sotsiaaldemokraatide kogemus on Euroopas leidnud märkamist ja tunnustamist. Erinevalt nii mõnegi vana Euroopa sotsiaaldemokraatliku partei esindajatest ei kannusta meid hirm ja ebakindlus digitaalmaailma pealetungi ees. Samuti oskame me teistest realistlikumalt hinnata Venemaal tõusvate kuldmustade pilvede varjus peituvat ohtu.

Olles osa rahvusvahelisest sotsiaaldemokraatlikust liikumise-st, saame oluliselt kaasa rääkida kaasaja karmidele väljakutsetele vastava poliitika kujundamisel nii kogu Euroopas kui ka Eestis.

Sotsiaaldemokraat:

Tiraaž: 7000 // Väljaandja: Sotsiaaldemokraatlik Erakond //
Aadress: Ahtri 10A, Tallinn 10151Telefon: 611 6040 //
Tellimine, kaastööd ja lisainfo: ajaleht@sotsdem.ee

Sotside avatud “tagatuba” Arvamusfestivalil

Triin Toomasaar

SDE ürituskorraldus

Jah, meigi osalesime 15.–16. augustil Paide Vallimäel toimunud Arvamusfestivalil, oodates kahe päeva jooksul huvilisi oma maailmvaatekohvikusse Sotside Tagatuba. Arutelude kõrvale pakkusime kohvi ja teed, šokolaadi ning kiluvõileibu. Reede õhtul aitas mõttetööst puhata aga üks korralik SotsPop Paide Vanalinna kohvikus, kus plaate keerutasid ja puusa nõksutasid DJ Eiki Nestor ja DJ Liina Raud.

Aruteludel käisid (kaasa) rääkimas nii riigiametnikud, tudengid, õpetajad ja õppejõud, endised ning praegused pangatöötajad, kodanikuaktivistid, pensionärid, konsultandid, sotsioloogid kui ka konkureerivate erakondade liikmed. Hea meel oli neile pakkuda sisulist ja mitmekülset programmi!

Rääkisime loimumisest, arvamusvabadusest, maakohdade saatusest ning soolisest ebavõrdsusest, Eesti tulevikust, kaasavast riigijuhtimisest ja meie praegusest julgeolekuolukorrast.

Näiteks jõuti loimumplokis ühisele arvamusel, et rahvastikumistri koha kaotamine valitsusest polnud põhjendatud: sellel positsioonil oli nii sümboolselt kui ka emotsionaalselt oluline roll, samuti on integratsiooni-

Loimumplokk: Natalja Kitam tahab teada, kas rahvastikumistri koha kaotamine oli viga

poliitika üha selgemalt julgeolekuküsimus.

Järvamaa plokis püüdsid telki tulnud leida lahendust probleemile, kus maamees otsib naist ja linnanaime meest, aga kokku kaks otsijat omavahel ei saa. Või isegi kui saavad, pole neil teineteisega millestki ühisest rääkida.

Avatud riigijuhtimise plokis toodi esile, et demokraatlikus riigis peaks-

Avatud riigijuhtimise plok: Minister Kütt unistab seadustest, mis teeks inimesed rõõmsaks

Järvamaa plok: kes keda - kas maamees otsib naist või hoopis linnanaime meest?

me kaasamise asemel hoopis osalemisest – koos loomisest – rääkima. See aitaks täita ka sotsiaalkaitseminister Helmen Küti unistust seadustest, mis teeksid inimesed rõõmsaks.

Julgeolekuplokk: Marianne Mikko juhtis tähelepanu, et Euroopas käib pärisõda

Kõik vestlused on täies mahus kättesaadavad ka meie YouTube'i kanalist: www.youtube.ee/sotsdem

Kultuuriplokk: eriarvamusel Barbi Pilvre ja Kristi Liiva naeravad siiski sama nalja üle

Visiooniplokk: professor Rainer Kattel aitab tuleviku ennustamisele lisada teaduslikku mõõdet

Sotside Tagatuba viimane, julgeolekuteemaline arutelu aga esitas olulise küsimuse: kuidas tõsta Eesti rahva kaitsetahet? Kas aitaks riigikaitseõppe kohustuslikuks muutmine või hoopis naistele ajateenistuskohustuse loomine?

Selge on see, et Euroopas ei käi mängu-, vaid pärisõda – ainult heale õnnele ja NATO vihmavarjule lootma jääda ei saa.

Loo algus esiküljel

Alampalga tõstmise ohud ja lahendused

„Meie pakutud jõuline alampalga tõstmine toob ligi kolm korda kiirema keskmise palgatõusu Eestile, kui muidu vanas tempos oleks olnud aastaks 2019,“ ütles riigikogu rahanduskomisjoni esimees Rannar Vassiljev, kes on sel teemal teinud palju põhjalikke arvutusi.

Sotsiaaldemokraadid toovad esile ka võimalikud ohud, millele on ennetavalt mõeldud omapoolsed lahendused.

OHUD:

- Tööpuudus
- Hinnatõus, kuna palgakomponent suureneb, aga tänu maksasoodustusele mitte nii palju kui alampalk ise.
- „Võib eeldada, et teatav hinnatõus tuleb, aga see ei tohiks olla sisetarbimise puhul suur probleem, sest reaalpalk kindlasti kasvab,“ lisas siinkohal Vassiljev.
- Ettevõtete konkurentsivõime langus. Siinkohal pakuvad sotsid vastukaaluks ettevõtete konkurentsivõime tõstmise plaan.
- Probleemid on suuremad seal, kus praegune palgatase madalam.

LAHENDUSED:

- Ettevõtete jaoks leevendavaks kasvavaid tööjõukulusid meie poolt pakutav maksusoodustus: sotsiaalmaksu langetamine väljaspool Harjumaad 3% võrra ehk 30%-le. Selle tingimuseks on nii töökoha kui ka töötaja registreerimine väljaspool Harjumaad.
- Ettevõtete konkurentsivõime tõstmise plaan, kus saab kasutada järgmise perioodi eurotoetusi.

• Ettevõtlus

- Laenude, tagatiste ja eksporditehingute kindlustuste väljastamine (85,5 miljonit eurot)
- Klastrite toetusmeede (10 miljonit eurot)
- Tehnoloogiaarenduste toetusmeede (40 miljonit eurot)
- Starditoetus (5,1 miljonit eurot)
- Teadus- ja arendusosak (10 miljonit eurot)
- Maakondlikud arenduskeskused (11 miljonit eurot)
- Ettevõtlusteadlikkuse tõstmine (14,75 miljonit eurot)
- Ekspordi arendamine (18 miljonit eurot)

• Haridus

- Täiskasvanute koolitus (51 miljonit eurot)
- Õppe seostamine tööturu vajadustega (51 miljonit eurot)
- Noorte tööhoivevalmiduse toetamine (16,5 miljonit eurot)
- Riiklikud TA programmid nutika spetsialiseerumise kasvualdkondades (62,7 miljonit eurot)
- Kõrghariduse erialastipendiumid nutika spetsialiseerumise kasvualdkondades (25,3 miljonit eurot)

Viinakuul saavad paika uued reeglid

Lõppenud päikeselisel suvel arutleti ja vaeidli tulisel avalikus ruumis joomise üle. Emotsioonid löi lõkkel 1. juulil jõustunud korrakaitseaduse säte, mis kaotas avalikus kohas alkoholi tarbimise absoluutse keelu. Küll nägi juba 2011. aasta veebruaris kinnitatud seadus ette, et joovastavaid jooke pruukides ei tohi teisi häirida. Tagantjärele on tunnistatud, et ju lahtusid

seaduse autorid tõdemusest, et ühiskonda ei pea reguleerima karmid käsud ja reeglid ning et näiteks piknikul mõistlikus koguses veini joomine ei tohiks olla keelatud ja karistatav.

„Kahjuks on uus kord toonud endaga kaasa hulga vastuseta küsimusi. Paraku võib praegu tõdeda, et sooviti paremat, aga välja tuli nagu alati. Pii-sab vaid mõnest tõrvatilgast, et rikkuda kogu mesi. Kui varasemalt joodi häbelikult ja salaja poe taga, siis nüüd enesekindlalt ja rind puhevil poe ees,“ kirjutas SDE Tallinna piirkonna esimees Rainer Vakra oma augustis ilmunud arvamusloos.

„Näib, et liialt palju loodeti sellele, et inimestel on euroopalikud arusaamad oma õigustest, kohustustest ja vabadustest. Tundub, et riigis, kus liigne alkoholitarbimine on rängaks probleemiks, on veel vara rääkida kultuursest tervisenapsust koos mõnusa seltskonnaga avalikus ruumis,“ osutas Vakra sellele, et osad inimesed asuvad lõdvenenud reeglid kuritarvitama.

Mitmed Eesti linnad keelustasid suve teisel poolel oma territooriumil avaliku alkoholi tarbimise. Nn joomisvabaduse

küsimust arutas põhjalikult ka SDE juhatus. Justiitsminister Andres Anvelt ja sotsiaalkaitseminister Helmen Kütt kutsusid 16. septembriks kokku ümarlaua, kuhu tulid kohale omavalitsuste, terviseendajate, politsei ja päästeameti esindajad. Sel arutelul tehti arvukalt ettepanekuid nii korrakaitseaduse parandamiseks kui ka laiemalt alkoholioliitika muutmiseks.

„Avalikus kohas alkoholi tarbimise lubamise juures on kõige murettekitavam selle mõju lastele ja noortele. Me ei saa küll väita, et alates 1. juulist juuakse rohkem. Inimesed jõid ka enne, aga varem toimus see põõsa taga, nüüd põõsa ees. Poliitikutel, seaduselojatel peaks olema julgust tunnistada, et sellisel kujul oli antud seadusesäte viga, mida tuleb nüüd parandada,“ kinnitas Kütt pärast ümarlauda.

Anvelti sõnul sai ta sellelt kohtumiselt kindluse, et probleemset sätet muutes saab ühiskondlikke pingeid maandada. Viinakuu lõpus selgub, millised need muudatused saavad olema. Konkreetseid ettepanekud lubas minister välja käia 20. oktoobriks. Uute reeglite seadustamine võtab mõistagi rohkem aega. „Seadus on toonud kujukalt esile, et joomine on Eestis väga terav probleem. Selleks, et olukord paraneks, tuleb tegeleda

riikliku alkoholioliitikaga, avaliku joomise keeld siin muutusi ei too,“ tõdes Anvelt.

Riigikogu õiguskomisjoni esimehe Neeme Suure sõnul tuleks omavalitsustele õigusi juurde anda, et nad saaksid senisest rohkem avalikus kohas käitumist reguleerida. „Aga kindlasti ei tohiks muuta uue korrakaitseaduse põhimõtet, et avaliku korra eest vastutab esmajärjekorras ikka inimene ise ja mitte korrakaitseorgan,“ leidis ta. ●

Osa inimesi asus lõdvenenud reegleid alkoholioliitikas kuritarvitama

Minister Padar võitluses seakatkuga

Estisse on jõudnud ärevust tekitav seakatk, mis on väga nakkav ning ägedalt kulgev kodu- ja metssigade viirushaigus, mida iseloomustab palavik, verejooksud ja põletikulised muutused elundites. Viiruse suremus on kuni 100% loomadest.

„Praegusel momendil on Eestis tuvastatud kuus seakatku juhtumit mets-sigadel ning me anname endast maksimumi, et hävitav viirus ei jõuaks meie kodusigadeni,“ täpsustas olukorda minister Padar.

Eesti naaberriikides Poolas, Leedus ja Lätis on tänavu diagnoositud mitu sigade Aafrika katku juhtumit. Selle leviku piiramiseks on riigid teinud tugevat koostööd seakasvatajate, veterinaar- ja toidumeti ning jahimeestega. Läti on kehtestanud 40 kilomeetri ulatuses puhvertsooni tõkestamaks katku levikut.

Oluline on märkida, et seakatki ei ole viirus, mis hävitab karja ning siis lahkeb Eestimaalt. „Kaugeltki mitte,“ kommenteeris Padar. „Lõuna-Euroopas on seakatkuga võideldud juba aastakümneid, kuid siiani ei ole leitud tõhusat vaktsiini. Kindel kaitse selle vastu on kaitsa oma seakarju ennetavate meetmetega ning töötada selle nimel, et seakatki edasi meie farmidesse ei jõuaks.“

„Etteruttavalt lisan ka nii palju, et seakatki ei ohusta inimesi ning sealiha tarbimist ei pea piirama. Kogu Eesti turul olev liha on veterinaar- ja toidumeti järelevalve all ja kontrollitud. Meil kõigil on oma osa selles, et seakatki Eestis kodusigadeni ei jõuakski,“ ütles Padar. ●

Olgem hoolikad ja hoolivad!

Seakatku leviku ärahoidmine on suuresti meie enda teha:

–Ära too reisilt kaasa loomseid saadusi. Viiruse levikule aitavad kaasa inimesed, kes toovad teistest riikidest kaasa kohalikku kuumtõõtlemata sealiha või sealihatooteid.

–Ära jäta toidujäätmeid loodusesse. Lahtine kompostihunnik metsatalus või suvilas võib olla samuti nakkuse allikaks metssigadele.

–Ära mine seafarmidesse. Viirus on väliskeskkonna tingimustele väga vastupidav ning võib kanduda lihtsasti sigadele edasi.

–Kui leiad metsast surnud metssea, helista kohaliku veterinaarakeskuse numbrile või veterinaar-ja toiduameti vihjetelefonile 605 4750.

Erakonnal on sünnipäev!

Parim kingitus on tasuta liikmemaks

liikmemaks makstud

Ajalugu

Kihlveost sündinud tänav ja Toompuiestee 16 maja lugu - ühtlasi lugu majast, kuhu nüüd kolib sotsiaal-demokraatide kontor

Vaade Falgi teele Toompuiestee nurgalt 1870. aasta paiku.

19. sajandi lõpus Falgi tee nurgale ehitatud Toompuiestee 16 maja asub põneva ajalooa piirkonnas. Sajandi keskpaigas oli Toomgildi oldermanniks Harjumaalt mõldri perest pärit Hans Heinrich Falck (1791–1874). 1812. aasta Vene-Prantsuse sõjas sõjaväe varustajana ja hiljem klaverivabriku omanikuna rikkaks saanud mehega kuulus talle linnas mitmeid kinnistuid.

1849. aastal viibis toona vaid 23 000 elanikuga Tallinnas Venemaa keiser Nikolai I perekonnaga. Linnavõimude suureks ehmatuseks selgus, et kõrged külalised soovivad sõita Benckendorffide Keila-Joa mõisa. Sinna viiv Paldiski maantee, mida ääristasid toona vaid üksikud majad, oli aga linna piires sõidukõlbmatu. Energiline oldermann Falck suutis kümne päevaga korraldada Paldiski maantee mudast puhastamise. Viimasel ööl enne suursuguste külaliste reisi algust lasi ta veel maantee siledaks rullida.

Seitse aastat hiljem sõlmiti aga Tallinnas üks erakordne kihlvedu Falcki ja linnakomandandi kindral Salza vahel. Oldermann lubas ehitada kõigest ühe kuu jooksul uue tee Toompealt kuni Paldiski maantee alguseni. Salza pidas seda plaani teostamatuks, sest see eeldas läbikaevamist võimsast Rootsi bastionist ja vallikraavi täitmist. Nii lubas Salza, et kui Falck oma tööga siiski hakkama peaks saama, ehitab tema teise tee Toompealt Harju väravani.

Falck täitis oma lubaduse vähem kui kuuga. Falgi tee avati liikluseks 1856. aasta sügisel. Mõned aastad hiljem täitis oma lubaduse ka Salza ja linnakaardile tekkis Komandandi tee. 1948. aastal liideti need kaks teed Nõukogude tänavaks. 1989. aastal taastati ajaloolised nimed.

Ka Toompuiestee rajati pärast muldkindlustuste võõndi likvideerimist 1860. aastatel Falckile kuulunud maale. Aga jooksul on see kandnud Dom-Promenadi, Juri Gagarini ja Vaksali puistee nime.

Historitsistlikkus stiilis Toompuiestee 16 maja projekt on pärit 1873. aastast, mille autoriks arhitekt Rudolf von Knüpffer (1831–1900). Selle järgi ehitatud hoone hõlmab maja keskosa. 1898. aastal rehti mõlemasse otsa puidust, 1906. aastal vasakule poole kivist juurdeehitus. Hilisemad ümberehitused on muutnud fassaadi ja siseruume, kuid üldjoontes on maja säilitanud siiski oma algse ilme.

Ilusasti renoveeritud hoones asus viimati Maalehe toimetus. Täna avab seal lisaks SDE kontorile ukSED ka kolm söögikotta.

Jaak Juske

FOTOD: SDE

Elu on iseenesest märkimisväärselt huvitav asi, oma erinevates inkarnatsioonides. Mind teeb rõõmsaks avastamine, igasuguste asjade avastamine. Õppimine oma erinevates vormides.

Kindlasti on üks minu prioriteete, et õpetajate palk oleks oluliselt kõrgem.

Haridus- ja teadusminister Jevgeni Ossinovski: meie põhimõte on teha pikaajaliselt vastutustundlikke otsuseid

Sündimuse tõstmine praegu annab tööturule efekti alles 23 aasta pärast, siis kui Eesti inimene väljub haridussüsteemist tööturule. Aga otsus tuleb praegu ära teha – kui seda otsust ei tee, siis 23 aasta pärast tulemust ei ole,” räägib tasakaalukas Jevgeni Ossinovski. „Praegu me hakkame maitsma 1990-ndate tegemata töö vilju ja kui me mõtleme 23 aastat edasi, siis on selge, et on viimane

aeg pikalt vindunud probleemid ära lahendada.”

Eesti koolivõrk on ehitatud aastatel kui meil sündis 20 000 last, praegu sünnib 14 000 ja otsuseid on vaja teha. Ossinovski rõhutab, et need otsused peavad aga olema läbi räägitud ja osapooled peavad neist ühtemoodi aru saama.

Mis su peas keerles, kui sulle pakuti ministrikohta? J.O: Eks ma mõtlesin selle peale pikalt, valdkond on tõsine ja vastutus-

rikas ja kindlasti ei arva ma, et kuidagi loomuldasa oleksin hea minister – kõhklus oli üks jagu. Aga seoses sellega, et see periood ei ole väga pikk, oli lihtsam otsustada. Et kui ei õnnestu, siis ei ole pikka kannatust ei Eesti ühiskonnale ega minule. Teisest küljest arvestasin, et aega on vähe, vastutusvaldkond suur ja süsteemis olid seoses eelmise valituse tegevusega tekkinud pinged nii õpetajate streike kui ka muid koostööõrkeid. Minu esimene eesmärk oligi luua

erinevate osapoolte vahel normaalne õhkkond, et saaks taaskord mõistlikult hakata asju arutama.

Räägi palun tähtsaimatest teemadest, mille kallal haridusministeeriumis töö käib?

Eestis on väga head õpetajad, aga samas on Eesti õpetajate keskmine vanus üks OECD riikide kõrgemaid (48 eluaastat), mis tähendab et järelkasvu osas on suured mured. Kindlasti on üks minu prioriteete, et õpetajate palk oleks oluliselt kõrgem.

Gümnaasiumides on suur õpilaste langus, järgmisena saabub see ülikooli ja sealt edasi jõuab langus tööturule.

Üldhariduses on tähtis, et Eesti kool oleks ühtlaselt hea, oleks sotsiaalseid ja sotsiaalmajanduslikke erisusi ja kihistumisi välist. Kui üldharidussüsteemi üldiselt vaadata, siis see juba on üsna sotsiaaldemokraatlik: see tähendab, et haridus iseenesest on tasuta ja riik toetab ka õppematerjalide hankimist ja koolitoitu. Alates järgmise aastast 1. jaanuarist saavad ka gümnaasistid tasuta koolilõuna, mille eest me oleme aastaid opositsioonis olles võidelnud. Nüüd siis saab see tehtud.

Üldhariduses on oluline valdkond ka vene õppekeelega koolid: vene kool Eestis peab tagama kvaliteetsed aine- ja teadmised, peab olema hea kool ja teisest küljest peab tagama noortele kõrgel tasemel eesti keele oskuse – kahjuks ei ole suudetud seda piisavalt hästi ellu viia. Keeleõpe peaks algama pigem alt poolt, alates lasteaia ja siis põhikoolist, mure ongi põhikooli tasand. Plaanin esitada konkreetseid meetmeid, mis aitaksid eesti keele õppimist põhikooli tasandil. Õpilased on ise suurel määral esile toonud, et neil on vaja rohkem mitteformaalset eesti keele õpet, rohkem reaalselt suhtlust eesti- ja venekeelsete noorte vahel.

Gümnaasiumihariduse puhul peab arvestama meie demograafilisi trende: on selge, et koolivõrk peab muutuma optimaalsemaks, peab kokku tõmbama, sest lapsi on liiga vähe. Aga need otsused peavad olema regionaalpoliitiliselt hästi läbi mõeldud, sest see on kogukondade jätkusuutlikkuse kohta pealt ülilooluline ja riik peab siin rohkem tuge pakkuma. Otsin võimalusi, kuidas väiksemaid maagümnaasiume toetada, kui neil on üle 50 õpilase. Alla 50 õpilase on tõesti juba väga keeruline gümnaasiumi pidada, aga vahemikus 50–200 õpilast mängib olulist rolli see, kui tugev on kogukonna toetus koolile ja kui hea kool ise on.

Kui me vaatame oma üsna nukrat demograafiat, on olukord olnud mitukümmend aastat selgelt negatiivne, mis peegeldub juba tükki aega ka meie koolides: meil on gümnaasiumis suur õpilaste langus, järgmisena saabub see ülikooli ja sealt edasi jõuab tööturule.

Aastal 2016 jõuame me punkti, kui tööturult hakkab lahkuma rohkem inimesi pensionile kui tööturule alt poolelt sisse tulema, mis kindlasti mõjutab meie majanduse arengu võimalusi. Selles kontekstis on ääretult oluline

iga noore inimese anded ja võimalused maksimaalselt välja arendada nii, et nad leiavad tööturul maksimaalse rakenduse. Meil on aga kahjuks seis selline, et kolmandik Eesti tööjõust on ilma kurse- või kõrghariduseta ja omakorda sellest umbes 10% on sellised, kellel on haridust kas 9 klassi või vähem ja kõik uuringud näitavad, et ühiskonnale on see väga suur kaotus ja kulu. Siin on asjakohane arutleda, et Eestis peaks koolikohustust tõstma. Hetkel on see 17 eluaastat või 9 klassi, mis ei ole piisav. Valmimas on analüüs, et tõsta koolikohustuse iga 18. eluaastani või siis kutsevalifikatsiooni omandamiseni.

Kõrghariduse tasemel oleme saavutamas neid asju, mille eest seisime tõsiselt kõrgharidusreformi ellu viimisel. Et üliõpilased saaksid pühenduda õpingutele, peavad neile olema loodud vastavad mehhanismid, mis puudutavad õppetoetuste süsteemi. Valminud on eelnõu, millega ei jää enam automaatselt õppetoetust ilma, kui ühel semestril 1 punkt puudu on. Viisime selle piiri alla õppemahust 75% täitmiseni. Luuakse ka vajaduspõhise õppetoetuse erifond.

Laendame tulemusstipendiumide maksimist, et tublimad ülikoolis saaksid rohkem motiveeritud.

Lasteaiad on olnud üks sotsiaalse olulisemaid teemasid. Ei saa jätta küsimata lasteaiakohtade, alushariduse käekäigu ja lasteaiaõpetajate palgakasvu kohta.

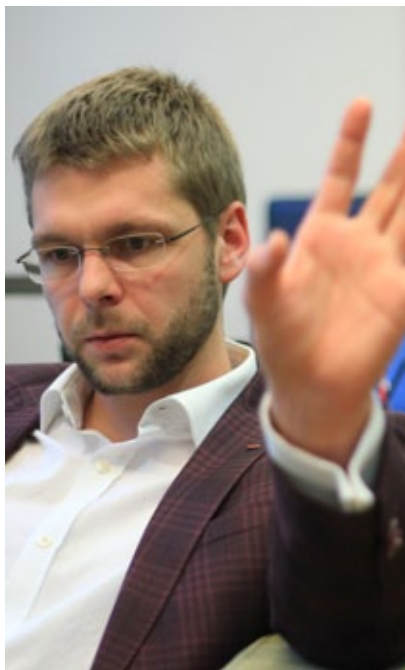
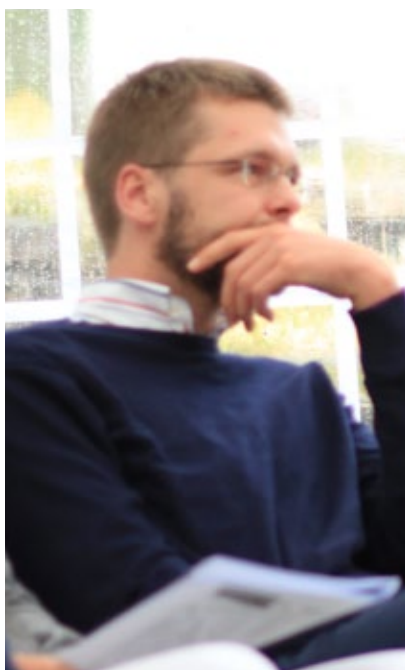
Oleme murega jälginud seda, mis puudutab alusharidust. Meie kunagise rahvastikuminiistri Urve Palo poolt algatatud „lgale lapsele lasteaia koht“ programm kärbiti kriisi ajal ära. Aga praegu oleme ikka olukorras, kus lasteaiakohti on kõvasti puudu. See on tegelikult isegi vähem hariduslik probleem, kuivõrd üldine sotsiaalmajanduslik probleem, sest nii hoiame tegelikult lapsevanemaid tööturul emal, mis on juba ka soolise võrdõigusslikkuse mure.

Uuest Euroopa Liidu vahendite perioodist on planeeritud kohalike omavalitsusi toetada lastehoiu ja lasteaia võimaluste loomisel. Toetame, et lasteaiaõpetajad saaksid õpetajatega võrdväärset palka – kahjuks on see omavalitsuselt väga erinev, alates alla 600-eurosest brutopalgast kuni 1000 euronni ehk paljudes kohtades saavad lasteaiaõpetajad häbiväärselt vähe palka. Aga alusharidust rahastab hetkel tervikuna omavalitsus.

Olen sotsiaaldemokraatide haridusplatvormist lähtuvalt asumas analüüsima võimalust, et lasteaia viimane aasta oleks kõigile kohustuslik. Teadlased on leidnud, et kui meil kuueaastastest 95% käivad lasteaia, siis need 5%, kes ei käi, on reeglina just need, kes peaksid ehk sotsiaalmajandusliku tausta mõttes kõige keerulisemad lapsed. On oluline, et nad alusharidusse jõuaksid. Juhul kui alushariduse viimane aasta kohustuslikuks muutub, tähendab see riigile ka alushariduse finantseerimises osalemist ja võimaldab lasteaiaõpetajate palgaküsimusse sekkuda.

Kuidas jõudsid poliitika tegemiseni?

Olin sotsiaalselt kriitiline juba kooli ajal. Sotsiaalsed teemad olid ka muu filosoofiaõpingute keskmes ja hiljem ajend, miks ma poliitoloogiasse üle

lähisin: tahtsin praktilisemat seost ühiskonnaga leida, mille ka Londonis leidsin – rahvuslus, rahvuse ajalugu.

Näen loimumisvaldkonnaga tegelemist oma missioonina Eesti poliitikas, sest siin on nii sisuliselt kui ka signaali mõttes tehtud asju valesti. Poliitilisel tasandil ei ole osatud sildasi erinevate kogukondade vahel ehitada. Eestis ei ole aru saadud, mis on kõige olulisem. On küll loodud riiklike programme, aga loimumise kõige olulisem osa on reaalsed inimeste vahelised kontaktid. Kui me vaatame Eesti olukorda, siis rahvuste vahelised kontaktid on üsna nõrgad ja nii nagu teadlased ütlevad „madala kvaliteediga“. Teisest rahvusest inimesi nähakse küll tööl või poes või bussis, aga lähimate sõprade seas on neid vähe. Siin ei ole sisuliselt läbi murret tehtud.

Arvan et üks põhjus on see, et riiklik integratsioonipoliitika on ülevallt alla ja ühesuunaline, kus on öeldud, et integratsioon on sisuliselt see, et vene lased õpivad eesti keele ära ja kui on ära õppinud, siis nad on ära integreeritud.

See on kahtepidi rumal: esiteks ei saa integratsiooni teha ühepoolset ja teiseks ei võrdu integratsioon keeleoskusega.

Kas maailmas on positiivseid loimumise näiteid?

Üks asi, mida saab üldistatult öelda, on see, et loimumisprotsessid puudutavad seda, mis on inimestele väga-väga oluline: inimeste identiteeti ja kuuluvust, olgu see siis keeleline, religioosne, kultuuriline vms.

Seega see puudutab inimesi äärmiselt isiklikult ja lähedalt. Ikka ja jälle leiab igal pool maailmas kinnitust üks ja seesama: jõuga ei ole neid protsesse võimalik hästi teha – see tekitab alati vastasseisu ja võorandumist. Seega eesmärk on olla väga rahulik ja tuleb üritada ehitada sildasid.

Olen sotsiaaldemokraatide haridusplatvormist lähtuvalt asumas analüüsima võimalust, et lasteaia viimane aasta oleks kõigile kohustuslik.

Oli üks märkimisväärne eksperiment Eestis, kus ettevõtetesse saadeti identsed CV-d, kus ainult nimi oli muudetud ja vene nimega CV-d said 30% vähem tagasisidet. See näitab, et oleme jõudnud punkti, kus vene emakeelega inimesed ei saagi näidata oma keeleoskust, neid lihtsalt ei kutsutagi vestlusele – ja see on hoiakute küsimus.

Mida riik integratsiooni suunata saab?

Tuleb tunnustada, et suur hulk integratsiooni toimum alpool riigitasandil. See toimub tegelikult loomuldasa, aga toimub ja võtabki aega. Aga riik saab aidata luua maksimaalselt motiveerivat raamistikku, et protsessid iseenesest paremini kulgeks. Ja tagada keeleõpe võimalused ning et üldine sallivuse foon oleks kõrgemal. Näiteks riigisektoris töötab vene nimega inimesi mõni

protsent, neid praktiliselt ei ole – riik peab siin võtma eskuju andva rolli.

Eriti kui võtta 2007. aprilli sündmuste retoorika, siis ei saa kindlasti alahinnata ka tipptasemel poliitilise kehahoia küsimust. Mis on need signaalid, mida ühiskonna poolt välja öeldakse? Kas on normaalne välja öelda, et „need tüübid toetavad niikuinii ainult Putinit“ jne?

Riik peab näitama, et te kõik olete meie inimesed – seda siiani ei ole tahetud teha. Võtame näiteks 90 000 kodakondsuseta inimest Eestis, lisaks veel ligi 100 000 Vene Föderatsiooni kodanikku või Narvas elavad inimesed, kes ei saa oma aiamaa krunt mütia, sest osta tohivad neid ainult Eesti kodanikud.

Enda poolt püstitatud eesmärkidesse suhtun väga tõsiselt ja tõsiselt teemadel oskan olla ka tõsine.

Räägid palju sallivuse fooni tõstmisest Eestis. Oled ise elanud Inglismaal, kas sa tajud neil ühiskondadel suurt erinevust?

London oli minu jaoks üks vabastavaid kogemusi: täiesti erinevatest riikidest, erinevate keelte, erinevate aktsentidega inimesed omavahel saavad teineteisest aru ja suhtuvad üksteisesse kui täisväärtuslikesse ühiskonna liikmetesse.

Marju Lauristin on öelnud, et jätkusuutlik on ainult avatud eestlus – me ei saa väikese riigina Euroopa perifeerias sulgeda ennast isendasse. Ajalugu on ajalugu ja ajaloo tuleb saada üle ja näha ajaloo taga inimesi.

Õppisid Tallinna reaalkoolis ja lõpetasid hõbemedaliga – kas see tuli raskelt?

Lihtsalt ei tulnud, oli vaja pingutada. Sellisel on mind kasvatatud.

Milline sa ise kodus oled? Leidad aega, et poisike ka olla?

Kogu aeg olen poisike ja rõõmus. Jah, enda poolt püstitatud eesmärkidesse suhtun väga tõsiselt ja tõsiselt teemadel oskan olla ka tõsine. Aga enamik asju, mis maailmas toimub, omavad üsna vähe tähtsust, kas nad lähevad üht või teist meelele ja eks see on elukunst suuta eristada, mis on oluline ja mis ei ole. Kui seda ei oska, siis muretsetakse liiga palju, pingutatakse üle ja ka töötatakse üle. Püüan suurt plaani silme ees hoida ja väikesed asjad, mis ei lähe nii, nagu tahaks, nendesse suhtumisele – ja see on hoiakute küsimus.

Elu on iseenesest märkimisväärselt huvitav asi, ooma erinevates avaldumisiisides. Mind teeb rõõmsaks avastamine, igasuguste asjade avastamine. Õppimine oma erinevates vormides, mis tähendab kindlasti lugemist ja reismist vabal ajal. Reaside selleks, et avastada. Avastada, kuidas inimesed mujal elavad ja kuidas igauks neist on kuskil püüdnemas ja kuskile tippu jõudmas – see on väga-väga põnev. Mitmekesisus on põnev! ●

Kõik sotsiaalselt mõtlevad naised oodatud **motivatsiooniseminaridele.**

Reet Laja

Naiskogu Kadri president

Naiskogu Kadri on naiste poliitikasse minekut alati õhutanud. Sellel sügisel oleme plaaninud naistele seminare ja aruteluringe üle Eesti.

Kolm esimest ja suuremat valimispiirkonda haaravat seminari toimuvad

- **27.–28. septembril Lõuna-Eesti naistele Võrus**
- **11.–12.oktoobril Harjuma, Rapla ja Tallinna naistele Viimsis**
- **25. oktoobril Pärnus**

Seminaridel arutatakse naiste ettepanekuid erakonna valimisprogrammi, võimalike naiskandidaatide plat-

forme ja naiskandidaatide toetamise plaani valimiste eel. Head nõu annavad praegused ja eelmistes koosesusesse kuulunud sotsiaaldemokraatidest riigikogulased – nii naised kui ka mehed. Kaasatud on erakonna ja piirkondade juhid.

Meestelt, keda oleme kutsunud kaasa arutama, ootame nendepoolset vaatenurka ja soovitusi kandideerivatele naistele valimiste eel. Naised saavad erakonna esindajate poolt ülevaate ka valimiskampaania käigust ja võimalustest selles kaasa lüüa juhul, kui nad ise ei kandideeri. Vabatahtlik kampaaniatöö on ju samuti väga oodatud.

Seminarid, arutelud ja erakonna seisukohad erakonnaliikmete võrdse kaasamise osas annavad tublidele naistele kindlasti juurde ka motivatsiooni kandideerida kevadistel riigikogu valimistel.

Lisaks oleme piirkondades ette valmistamas ka väiksemaid aruteluringe, nii et kõigis valimisringkondades naised kaasatud oleks. ●

Naiskogu Kadri hoiab hea tujuga erakonnas kätt pulsil, et tublid naised ka poliitikasse julgeksid minna.

Vanemate Sotside tegemised

Ühenduse Vanemad Sotsiaaldemokraadid juhatus on viimastel kuudel pühendunud tööviimereformi tutvustamisele, kuna see puudutab otseselt ka suurt osa meie liikmetest. Meie ridadesse kuuluvad ka puudega ja vanuse või tervise tõttu osalise töövõimega inimesed.

Augusti lõpus toimus Valga kultuuri- ja huvialakeskuses seminar Lõuna-Eesti piirkondade liikmetele ja 25. septembril toimus seminar Tallinnas Põhja-Eesti liikmetele. Valgas näitasid osalejad selle teema vastu elavat huvi. Lektorid olid Tartust ja Otepäält. Meie peasekretär Heljo Pikhof, kes ühtlasi on riigikogu sotsiaalkomisjoni esimees, tutvustas reformi ja talle sekundeerisid Otepääl vallavolikogu ja Invaühingu juhatuse liige Marika Ein ning Sotsiaalteenuste Keskuse ja MTÜ Iseseisev Elu juhatuse liige Maire Koppel.

Esseisvate muudatuste kohta oli palju sõnavõtte, aramusavaldusi ja küsimusi-vastuseid. Olulist rolli tööviime määramisel hakkavad edaspidi täitma töötukassas tööle hakkavad juhtumikorraldajad ja kogemusnõustajad.

Iga uuendus tekitab inimestes hirme, eriti nõrgemate (puuetega inimeste) hulgas. Aga kindlasti on reformi eesmärk parandada puuetega inimeste võimalusi ühiskonnas – end vastavalt oma võimetele teostada ja parandada üldist elatustaset.

8. novembril on Tartus meie üldkogu ja seminar, kus toimub ka korraline kaheaastase tsükli toimuv aruandlus ja valimine. Valime või ei vali uued juhid, uue juhatuse ja muud vajalikud organid. Meie senisest kümneliikmelisest juhatuse koosseisust on jäänud järele kaheksa. Vahepeal lahkusid meie hulgast Maie Lind ja Rein Karemäe, kellest me suurt puudust tunneme.

Piirkondlikel kohtadel tuleb septembris-oktoobris korraldada sisemised aruandlus- ja valimiskoosolekud. Usun, et neil valimistel värskendatakse koosseisusid uute tegusate inimestega. Lähenevad ju riigikogu valimised ja me peame endi hulgast ja ka väljastpoolt leidma parimad esindajad, kes oleksid valmis kandideerima SDE valimisnimekirjades vanemate sotsiaaldemokraatide esindajatena ning saavutama valimistel koos kõigi teiste kandidaatidega hea tulemus. ●

Sirje Kaur

VSD koordinaator

Uus rubriik “Miks mina astusin erakonda?”

Vastab Tartu linnavolinik ja endine tippkorvpallur **Tarmo Kikerpill**

Erakonnaga liitusin ma sel suvel, kuid Tartu piirkonna inimeste ja tegemistega olen seotud olnud ligi aasta. Eelmisel suvel tehti mulle ettepanek kandideerida linnavolikogusse. Pärast mõningat kaalumist otsustasin ma sellest võimalusest kinni haarata, et ise midagi Tartu heaks ära teha.

Valimistel kogusin ma 111 häält, kuid volikogu liikmeks sain ma sel kevadel, kui Marju Lauristin valiti europarlament.

Erakonnaga liituma julgustasid mind asjalikud inimesed, kes Tartu linna sotsiaaldemokraatide ridades toimetavad. Samuti usun, et Eesti ühiskond vajab hoolivamat mõtteviisi.

Tartus peab olema piisavalt avalikuks kasutuseks mõeldud spordiväljakuid!

Minu südameasjaks on tervisespordi propageerimine ning sportimisvõimaluste parandamine. Tartus peab olema piisavalt avalikuks kasutuseks mõeldud spordiväljakuid ja terviseradadeid, kus lisaks jooksmisele, rulluisutamisele ja jalgrattaga sõitmisele võiks olla võimalus treenida erinevatel jõutrenažööridel. ●

FOTO: SDE

Tarmo Kikerpill on endine korvpallur, kes mängis TÜ/Rockis.

Venemaa vastusanktsioonide lühiajaline mõju Eesti põllumajandusele on kindlasti valus

Euroopa Liidu jõud seisneb oskuses ühiselt seista Euroopa Liidu põhiideaalide eest – demokraatia ja inimõigused – ning selle kaudu rahu ning stabiilsuse hoidmises. Meil on 20. sajandist kaks väga halba õppetundi, kus Euroopa riigid on omavahel konfliktit põrannud ja lõpptulemusena on kümned miljonid inimesed hukkunud. Eesti rahvas on koos teiste Euroopa rahvastega olnud suur kannataja.

Eesti jaoks ei ole paremat teed, kui olla osa Euroopa Liidust ja läbi selle olla mitte üks 1,3 miljoni elanikuga riik vaid osa 500 miljonilisest suurest kogukonnast. Diplomaatia on levinud ka selline võrdlus, et alati on parem olla ümber laua kui laua peal. Meie praegune olukord on selline, kus üks meie oluline ja lähedane riik Ukraina on samuti võtnud plaani koostööd Euroopa Liiduga tihendada. Teiselt poolt on naaberriik Venemaa teda selle eest otseselt relvastatud sekkumisega karistanud. Kõik, mis on selles kontekstis juhtunud nii Krimmis kui ka Ida-Ukrainas, on meie teada.

Kogu see sündmuste käik on õõvastavalt tuttav ja me saame paljuski tõmmata paralleele sellega, mis toimus Eestis enne 1940. aastat ning meil ei ole muud alternatiivi, kui olla nendel keerulistel aegadel Ukraina rahvale toeks.

Selle heitluse üks osa on olnud Euroopa Liidu majandussanktsioonid Venemaa vastu ja Venemaa vastusanktsioonid selle aasta augusti-kuus, kus piirati osa toidukaupade sissevedu nende territooriumile. See oli ootamatu käik, arvestades Venemaa küsitavat võimekust ise oma too-

See ei ole Ivori Padari jaoks esimene kord kui seisab ees palju visa tööd keerulise majandusolukorraga. Padar oli rahandusminister 2007-2009 ja nägi ülemaailmselt finantskriisi ja selle mõjusid Eestile väga lähedalt.

Eesti ja Venemaa kaubavahetuse ajalugu on täis tõususi ja mõõnasid. Oleme nendes raksustes ka piisavalt karastunud.

danguga rahvas ära toita, aga samas mitte ülemäära ootamatu, sest millal siis ikka on Vene valitsejad oma rahvast hoolinud.

Venemaa on olnud nii Eestile kui ka Euroopa Liidule oluline kaubanduspartner. Kuigi Eesti kaubanduse osakaal Venemaal ekspordis on alla 20%, on samal ajal oluliseks ekspordi partneriks ülejäänud Euroopa riigid,

kes on meie põllumajandussaadusi ümber töödeldes olnud Venemaal suureks ekspordi partnerid. Nii oleme aastast müünud Venemaal 50 miljoni euro eest piimasaadusi, samas olemes Leedule müünud 60 miljoni eest piimasaadusi, aga Leedule on olnud oluline partner justnimelt Venemaa.

Seega: lühiajaline mõju Eesti põllumajandusele saab Venemaa vastusanktsioonidel kindlasti olema, kuid kui suur, seda on keeruline ette hinnata. Meieni jõuavad sanktsioonid sellega, et ajutiselt langevad osa toidukaupade – meie jaoks eelkõige piima ja liha – kokkuostuhinnad, samuti võib ka turul tekkida raskusi sügisele püügi realiseerimisega.

Põllumajandusministrina on mul selles olukorras kohustus otsida leevendusi ja lahendusi, et põllumajandustootjad ja kalamehed ei pankrotistuks. Mida siin teha saab?

1. Kuna tegemist on Venemaa sanktsioonidega Euroopa Liidu vastu, peab Euroopa Liit oma vastumeetmetes hoidma võimalikult ühist joont.

Euroopa Liidus on ühine põllumajanduspoliitika. Selle elemendid on ka kriisimeetmed, nagu näiteks toidukaupade kokkuost olukordades, kus kokkuostuhinnad hüppeliselt langevad.

2. Me oleme läbi rääkinud Eesti tegutsevate pankadega, leidmaks paindlikke lahendusi neile, kellel tekib ajutisi raskusi oma kohustuste täitmisega pankade ees.

3. Me peame senisest tõhusamalt tegutsema oma toodetele uute turgude otsimisega.

4. Me peame uuesti situatsiooni uuesti ümber hindama oma põllumajanduse toetussüsteemid.

5. Me peame ise olema patrioodid ning tarbima rohkem kodumaist toodangut.

Eesti ja Venemaa kaubavahetuse ajalugu on täis tõususi ja mõõnasid. Oleme nendes raksustes ka piisavalt karastunud. Vene turg ja sellel tegutsemine on mingitel aegadel väga atraktiivne, kuid teistel aegadel muutub ta kardinaalselt kahjumlikuks. Sellega tuleb alati arvestada.

Õeldakse, et probleemid on lahendamiseks – nii ka see kord. Mõistlikke lahendusi otsides saame ka nüüd nendest probleemidest üle ja meie rahvapölv kestab edasi. Elagu Eesti põllumajandus! ●

Kohalik

Ruhnu vallavanemaks valiti sotsiaaldemokraat **Jaan Urvet**

Vallavanema kohale kandideerimise ettepaneku tegid Jaan Urvetele Ruhnu kogukonna esindajad varasuvel.

„Asusin loomulikult ka elama Ruhnu saarele, sest seda kogukonda ei ole võimalik kaugjuhtimise teel juhtida ja see oleks ka ebaeetiline,“ rääkis varem Harjumaal ja Raplas elanud Urvet.

„Ruhnu kogukonda sain põgusalt tunda seitsme aastat tagasi, kui koos ruhnlastega kümnekond projekti käima lükkasime. Põhjalikku süvenemist nõuab eelkõige eelarve ja areng. Ega õpiaega eriti ei jäeta,“ ütles Urvet, kes astus ametisse 13. augustil.

„Jaan Urvet on olnud kultuuritegelane ja ajanud erinevaid projekte. Ta on mitmes valdkonnas väga tubli inimene. Aastaid tagasi juhtis ta ka Ruhnu mitmeid edukaid projekte. Ta on väga aktiivne ja koostööalds inimene,“ on BNS-ile öelnud Ruhnu vallavolikogu esimees Heiki Kukk.

Urvet seadis vallavanemana prioriteediks kohaliku kooli, kus õpilasi on küll vähe, aga

Ruhnu on väga atraktiivne ja loominguine saar, kus saan rakendada ka oma seniseid kogemusi teatrimaailmast. Prioriteet on valla juhtimine.

sealsed õppetingimused peavad saama inimlikuks. BNS-ile ütles Urvet, et tarvis on ette võtta ka arengustrateegilised plaanid: „Euroopa Liidu avanavate struktuurifondide osas hiljaks ei tohi jääda. Mul on tunne, et just projektimajanduses on Ruhnu siiani palju võimalusi kasutamata jäänud, millest on kahju.“

„Tunne on ootusärev, kuigi mul on aastatetagune kohaliku koostöö kogemus ju olemas. Olen selle vasturase julgenud endale võtta ja ma lähen vastu enda uutele väljakutsetele,“ lisas ta.

Lavakunstikooli magistrantuuri lõpetanud Urveti varasem administratiivtöö kogemus on Tallinna vanalinna kultuurikeskuse Tallinna Toomklubi juhtimine rohkem kui 20 aasta jooksul, ta on olnud ka aselinnapea referent rahvussuhete alal, mitmete üleriigiliste kodanikuühenduste juhatuste esimees. Ta kuulus kuni Ruhnu vallavanemaks asumiseni Rae vallavolikogu viimasesse koosseisu. ●

Jaan Urvet New Yorgis 2013. aasta märtsis.

Retsept

Anne Aleksejev soovitab: Toeta Eesti põllumajandust ja toidutootjaid ning kasuta kodumaiseid tooraineid!

Anne KILUVORM

Keedan kartuleid tihti igaks juhuks rohkem, aga järgmisel päeval ei oska nendega muud pihta hakata, kui lihtsalt ära praadida. Sõber ja erakonnakaaslane Veronika Varep torkas mulle pihku hea retsepti, mis aitab allesjäänud kartulitele maitsva vormi anda.

- Vaja läheb:
- 7-8 keedukartulit
 - 4 muna
 - 1 klaas piima
 - 2 pakki vürtsikilu (150 g)
 - 3 mugulsibulat
 - maitseained

Lükka ahi 200 kraadini soojenema. Ootamise ajal viiluta kartulid umbes sentimeetri paksusteks viiludeks ja sibulad õhukesteks ketasteks. Seejärel klopi munad hoogsalt lahti ja sega piimaga. Maitseta segu soola, pipra või muude meelepäraste ürtidega.

Tõmba ahjuvorm võiga üle ning lao vormi põhja kihiti kartulid, sibulad ja vürtsikilu. Siis uuesti kartulid, seejärel sibulad jne. Viimaseks kihiks peavad jääma kartulid.

Kui vundament laotud, kalla muna-piimasegu kõige peale ja torka meistriteos kuuma ahju.

Küpseta kiluvormi umbes 45 minutit 200 kraadi juures. Ole kuuma kiluvormi kõhtu kühveldamisel ettevaatlik. Nälg võib ju näpistada, aga kõrvetada saanud keel ei tunne söögi maitset selle täies hiilguses!

Head isu!

Anne Aleksejev
SDE tegevjuht

Ristsõna

	2 x täht	Toyota ...		SDE Võru osakonna esimees	Stagnatsioon	Kohusetäitja	Laulja	Ehk	Eesti rahvatants		...pair
Broom			Karske ja kasin inimene Süntheeskludaine							Anno Kehaosa	
Lavataintsuteos								... Suviste Dirigent			
	Karm, range Ülakoma					Kandetarind VASTUS					SDE valimis- toimkonna liige
Aasta		Riigikogu SDE fraktsiooni liige Ent									
Volkswagen ...							Minister, SDE liige Eesti Raadio				
Torkav teravik				Puuvili Õlikaalikas						Liiter Philippine Islands	
Riigikogu SDE fraktsiooni liige					Eesti Rahvus- ringhääling LUNDI Ülikool				Postkast SDE kesk- konnakomisjoni esimees ... Randver		
Tonn		Huumor Juridilist fakti fikseeriv ametlik dokument					Kolmik 1002.				
Radium			Aafrika kaabus- rahva liige Eellase tunnuste potamatu ilmumine							U naaber Järjest. tähed	
...puu					Jöedelfiin Vincent ... Gogh						Juhiloa kategooria
... Kiivikas				Toiduaine Magamistarve				Korvpalli- liiga			
G naaber		Mäeahelik Aasias Lembelaul									
	Muusika- stiil SDE minister ... Kütt										
SDE Kohila osakonna esimees					ÜRO ekspea- sekretär ... Thant Theodore						
Aseaine											
Poola ulme- kirjanik (1921-2006)				Eesti keel Linn Jaapanis							
Ministrite Nõukogu			Ilmakaar Haakrist								
Ida (inglise k.)					Volt Eal			Ameti- ühingujuht Peep ... (pildil)	Aar	Sidesõna	Raadio- jaam
Usbeki luule- klassik							SDE Palamuse osakonna esimees Naatrium				
	Leonardo ... Vinci Tervenema			Ülemäära kokku- hoidlik Poolahv					Kuld ..., lootus, armastus		
Fosfor		Abitu, oskamatu, osavusetu Hoop, lõök								North Neti- lehekülg	
Hunnide pealik							Õlifirma Atlas				
Ribi					Üks vapside juhte Tulihänd						Pealinn Euroopas
Mulk				Korvpalli- saabas Eesti Teaduste Akadeemia					Jupiteri kaaslane Spordi- vahend		
Lämmastik		Galeeriorja töövahend Kreeka täht					Kapteni abilise Kreeka täht				
Sidesõna			SDE veteran- poliitik 2 x täht							Laupäev Verte	
Jooksu- distants								Mehenimi Uraan			
Vee olek				Ohmu							